

Postzegelvereniging

“Onderling Contact”

Bergen op Zoom

Geschiedenis

Op de plaats waar vroeger het landgoed Rozenoord lag, werd in 1938 met de bouw van de Cort Heyligers kazerne begonnen. Op 15 mei 1939 werd zonder ceremonieel de kazerne door het 14e Grensbataljon in gebruik genomen.

Tijdens de bezettingsjaren werd de kazerne door de Kriegsmarine gebruikt als hoofdkwartier van de 16e Schiff-Stam Abteilung.

Na de bevrijding van Bergen op Zoom, eind oktober 1944 door de Canadezen, werden deze laatste op de kazerne gelegerd. Niet voor lang en de nieuwe bewoner werd de Prinses Irene Brigade, die de kazerne met een list in gebruik nam. Om betere huisvesting te verkrijgen en om de Engelsen voor te zijn, had men zijn oog op de kazerne laten vallen. De letters Cort Heyligerskazerne boven de poort werden vervangen door soortgelijke letters, maar dan met de tekst Prinses Irenekazerne. Dat bleek te werken en men kon er zijn intrek nemen, hoewel de meeste ruiten eruit lagen en de verwarming niet goed werkte.

In de zomer van 1945 werd er een niet officiële opleiding gevestigd, de zogenaamde pantserschool. Deze hing samen met de heroprichting van de cavalerie die van paarden moesten overstappen op pantservoertuigen. De school vertrok begin 1946 naar Amersfoort.

Eveneens direct na de oorlog werd er een bataljon van het 3e Regiment Infanterie gelegerd die de kazerne als opleidingsdepot, het 3e Infanterie Depot, gebruikte. Er werden soldaten opgeleid die naar Nederlands-Indië uitgezonden zouden worden. In 1950 vertrok de infanterie om eerst opgevolgd te worden door het Regiment Zware Luchtdoel-artillerie, dat in 1951 weer werd opgevolgd door het Regiment Lichte Luchtdoelartillerie. Dit werd op zijn beurt vervangen in 1953 door het Regiment Veldartillerie “Prins Frederik”, dat opleidingen voor 155 mm houwitser en voor chauffeurs verzorgde.

In 1961 werd het RVA “Prins Frederik” opgeheven maar de chauffeursopleidingen bleven op de Cort Heyligerskazerne.

In 1971 werd de Rijkschool Bergen op Zoom (RSB) opgericht die zich ging toeleggen op de opleidingen voor Nekaf, YA-126, -314 en -328 en Triumph motorfietsen. Vanaf 1980 werd er de opleiding voor chauffeur YA-4440 gegeven. De rijopleidingen werden steeds belangrijker en er werden in de loop der tijden werkplaatsen, garages, magazijnen en een onderhoudsinstructieloods (1980) gebouwd. Begin jaren '80 werden het wegennet van de kazerne en de parkeerplaatsen heringericht. De opleidingen voor jeep en motorfietsen zouden later ten gevolge van ruimtegebrek op de kazerne naar legerplaats Ossendrecht verhuizen. Omdat de kazerne steeds meer ingesloten raakte door uitbreiding van de stad, leidde dit tot overlast van lesvoertuigen en bepaalde straten in Bergen op Zoom werden verboden gebied. Het waren de beperkte grootte en de ligging van de kazerne tenslotte die ertoe leidden dat de rijkschool in Bergen op Zoom na het einde van de Koude Oorlog (1990) werd opgeheven. Het gereorganiseerde en vooral kleinere, later beroeps-, leger had veel minder chauffeurs nodig dan het dienstplichtigenleger.

Op 1 juli 1996 viel het doek voor de Rijkschool Bergen op Zoom. De Cort Heyligerskazerne werd echter geen opvang voor asielzoekers zoals veel andere gelijksoortige kazernes, maar zou zijn leven bij Defensie nog enige tijd rekken. Het Korps Commando Troepen in Roosendaal zat verlegen om huisvesting omdat hun kazerne grondig verbouwd werd. Eind 1997 kwamen zij naar de Cort Heyligerskazerne om daar te blijven tot ze hun eigen, nieuwe Engelbrecht van Nassaukazerne in februari 2002 weer in gebruik namen. Voor de Cort Heyligerskazerne viel nu wel het doek en werd afgestoten.

De naamgever

Gijsbertus Martinus Cort Heyligers

Gijsbertus Martinus Cort Heyligers werd in 1770 in Heusden geboren. Hij diende in het leger van de Bataafsche Republiek van 1795 tot 1803 ondermeer als kapitein bij het 4e Bataljon Jagers in Groningen.

In 1809 was hij opgeklommen tot brigadegeneraal en leidde de troepen die het door de Engelsen belegerde fort bij Bath ontzetten. De Republiek werd het Koninkrijk Holland, vervolgens onderdeel van het Franse keizerrijk en Cort Heyligers tenslotte generaal-majoor in het Franse leger. Toen het Frankrijk van Napoleon verslagen was, kwam hij weer in dienst van het Nederlandse leger.

Napoleon zou na zijn ontsnapping vanaf Elba nog één keer de Franse legers aanvoeren en nu vocht Cort Heyligers aan Nederlandse zijde, als commandant van de 2e Infanterie Divisie, tegen zijn voormalige opperbevelhebber. Ondermeer tijdens de Slag bij Quatre

Bras en de Slag bij Waterloo.

Tijdens de Tiendaagse Veldtocht in 1831 tegen de opstandige Belgen voerde Cort Heyligers als luitenant-generaal het bevel over de reserve divisie. Hij overleed in 1849 in Diepenveen.

Architectuur 1919 - 1945

De Cort Heyligerskazerne is gemaakt naar een standaardontwerp voor infanteriekazernes uit 1937 van kapitein der genie A.G. Boost.

Tussen het einde van de Eerste Wereldoorlog en de tweede helft van de jaren '30 gebeurde er in Nederland nagenoeg niets op het gebied van kazernebouw. Niemand in politiek Den Haag was bereid veel geld uit te geven aan defensie. Dit veranderde drastisch toen de situatie in Duitsland zich sterk wijzigde na de machtsovername door de nazi's. In hoog tempo begonnen de Europese landen hun legers uit te breiden en te moderniseren. Nederland kon niet achterblijven en er werden grotere aantallen dienstplichtigen opgeroepen die langer geoefend werden. De bestaande kazernes hadden te weinig capaciteit om dit grotere leger te huisvesten. Vooruitlopend op het oproepen van grotere aantallen dienstplichtigen werd in 1937 een ambitieus programma gestart. In de periode van 1938-1940 zouden 24 nieuwe kazernes gebouwd worden en vijftien bestaande uitgebreid.

Infanteriekazernes

De infanteriekazernes waren bestemd voor één bataljon infanterie. Vaak worden zij Boostkazernes genoemd, naar de man die verantwoordelijk was voor hun basisontwerp. Voor die tijd waren kazernes individuele ontwerpen, maar voor de infanterie brak men om goede redenen met deze gewoonte.

Uniforme eenheden die gelegerd kunnen worden in een standaardkazerne. De tijd ontbrak voor individuele ontwerpen en kostenoverwegingen speelden mee. Onder leiding van kapitein der genie A.G.M. Boost werd eind 1937, begin 1938 een grondplan voor dit type kazernes ontworpen, volgens het paviljoensysteem. Het ontwerp was voor de huisvesting van een bataljon infanterie. Dit bestaat uit een hoofdgebouw met toegangspoort met daarachter een exercitieterrein, omgeven door drie legeringsgebouwen en een keukengebouw. In het hoofdgebouw werden ondermeer ondergebracht: stafbureau, wacht met cellen, kantine en sportzaal.

De door Boost toegepaste stijl wordt omschreven als zakelijk-expressionisme. Hierin vallen de kenmerken te onderscheiden van de Amsterdamse- (in sommige publicaties wordt gesproken over Haagse School) en Delftse School en het Nieuwe Bouwen.

Het poortgebouw werd verbouwd tot gezondheidszorgcentrum en is in januari 2007 in gebruik genomen. De huidige gebruikers zijn onder andere huisartsen, fysiotherapie, logopedie en een apotheek.

Bronnen: www.jeoudekazernenu.nl
www.mc-depoort.nl
Wikipedia

